

REKOMENDACIJOS MENŲ MOKYKLINIO BRANDOS EGZAMINO KŪRYBINIO DARBO APRAŠO RENGIMUI

Parengė Žydrė Jautakytė

Patirtis nemoko, moko apmąstyta patirtis.

John Dewey

Mes rašome visų pirma tam, kad atrastume tai, ką žinome, ir tai, ką mums dar reikia sužinoti.

Legget

Kūrybinio darbo aprašo paskirtis

Kūrybinio darbo aprašas skirtas tam, kad mokiniai įsigilintų į atliekamą meninės raiškos darbą ir geriau suprastų ką, kaip ir dėl ko daro. Todėl aprašas turi būti rengiamas kūrybos procese – vadovas turi derinti kūrybos ir aprašo rengimo užduotis. Kuriant ir/ar repetuojant kūrybinį darbą, darbo vadovas nukreipia mokinį į informacijos tam tikrai aprašo daliai rinkimą ir aprašymą. Kūrybinio darbo aprašas bus prasmingas tik tuomet, kai jis bus tiesiogiai susijęs su kūrybos procesu, o aprašui renkama informacija padės tobulinti atlikimo ar kūrinio kokybę.

Kalbos stilius

Menų mokyklinio brandos egzamino kūrybinio darbo aprašas rašomas populiariuoju moksliniu kalbos stiliumi. Apraše neforemuluojami moksliniams darbams būdingi metodologiniai elementai – uždaviniai, hipotezė, metodai ir pan. Aprašo įvade mokinys gali suformuluoti darbo tikslą.

Rašant aprašą reikia vengti buitinio kalbos stiliaus.

Bendrieji raštvedybos reikalavimai

Bendrieji raštvedybos reikalavimai tekstui yra standartiniai: A4 formato popieriaus lapas, 12 pt dydžio Times New Roman šriftas, 1,5 intervalo eilutė, lygiavimas pagal abu kraštus. Darbas rašomas vienoje lapo pusėje. Puslapio nustatymai turėtų būti tokie: paraštės kairėje pusėje turi būti 3 cm, viršuje, apačioje ir dešinėje – 2 cm. Teksto nauja eilutė pradedama nuo krašto 15 mm. Puslapiai numeruojami nuo titulinio, tačiau tituliniam puslapyje ir, dailės bei grafinio dizaino atveju, antras puslapis, kuriame yra kūrinio nuotrauka, numeris nerašomas.

Tekste pateikiamos iliustracijos – lentelės, paveikslai, schemas – turi būti numeruojamos iš eilės ir turėti pavadinimus. Aprašo tekste naudojami dailės kūriniai turi būti pateikiami nurodant jų metriką (autorius vardas ir pavardė, kūrinio pavadinimas, atlikimo technika, sukūrimo metai).

Citavimas

Rašydami aprašą mokiniai neišvengiamai turi nagrinėti įvairius informacijos šaltinius. Vadovo pareiga nurodyti mokiniui bent po vieną reikšmingiausią su problema susijusį

informacijos šaltinį. Tačiau to nepakanka – mokinys, remdamasis pagrindiniame šaltinyje naudota literatūra turi atrasti daugiau informacijos šaltinių. Taip pat mokinys informacijos paieškai turi naudoti darbo reikšminius žodžius.

Apraše negalima piktnaudžiauti svetimomis mintimis ar svetimas mintis pateikti kaip savas – tai vadinama plagiatu. Jei plagiatas apraše akivaizdus ir jis sudaro didžiąją dalį teksto, toks aprašas turi būti nevertinamas.

Tekstinė nuoroda, kuri nukreipia skaitytoją į darbo pabaigoje esantį literatūros sąrašą, tekste rašoma paprastuose skliaustuose nurodant autorių ir publikacijos metus, pvz., (*Pavardenis, 2003*);

Jei autorius minimas tekste, po jo pavardės skliaustuose nurodomi tik metai, pvz., *Pasak V. Pavardenio (2003)...; V. Pavardenis (2003) teigia, kad...*;

Perfrazuojant, t. y. paaiškinant ar atpasakojant turinio esmę savais žodžiais, ne cituojant tiksliai autoriaus žodžius, bet vartojant jo frazeologiją, taip pat būtina tiksliai nurodyti, kokių šaltinių remiamasi, pvz., *Daugelio autorių manymu, estetinis ugdymas apima... (Pavardenis, 2001; Pavardenienė, 2002 ir kt.)*;

Visi tekste paminėti šaltiniai turi būti įtraukti į literatūros sąrašą.

Titulinis puslapis

Tituliniame puslapyje nurodoma:

- Mokyklos pavadinimas
- Egzamino dalykas ir kryptis (Menų mokyklinis bandos egzaminas, dailės kryptis; Menų mokyklinis brandos egzaminas, muzikos interpretavimo kryptis; Menų mokyklinis brandos egzaminas, šokio kūrybos kryptis ir pan.)
- Teksto žanras: kūrybinio darbo aprašas
- Autoriaus vardas ir pavardė
- Aprašo pavadinime nurodomas kūrinio pavadinimas ir atlikimo technika, atliekama programa ir pan. Pavyzdžiui:

Tik kontūras. Mišri technika, tapybos

V. Kernagio daina „Baltas paukštis“ ir lietuvių liaudies daina „Beauštanti aušrelė

Gatvės šokis „Skrydis“

Pavadinime svarbu atskleisti darbo stiliaus, atlikimo technikos ypatumus, jei tai būdinga konkrečiai meno šakai.

- Vadovo kvalifikacinė kategorija, vardas ir pavardė

- Vieta ir metai
Tituliniame lape puslapio numeris nerodomas.

Dailės ir grafinio dizaino kūrinio nuotrauka

Dailės ir grafinio dizaino atveju iš karto po titulinio puslapio įdedama kokybiška užbaigto darbo nuotrauka, po kuria nurodoma kūrinio metrika.

Puslapio, kuriame yra kūrinio nuotrauka, numeris nerodomas.

Turinys

- Turinys sudaromas remiantis kūrybinio darbo aprašo reikalavimais, pateikiamais egzamino prieduose pagal kiekvieną mokomąjį dalyką ir kūrybinio darbo kryptį.
- Gerai struktūruotas ir aprašo esmę atskleidžiantis turinys padeda parengti gerą aprašą.
- Turinyje negalima vartoti abstrakčių pavadinimų, tokių, kaip DĖSTYMAS, IDĖJA, ANALOGAI ir pan.
- Turinio dalių pavadinimai siejami su kūrybinio darbo pavadinimu ar atliekamos programos kūrinių pavadinimais.
- Labai gerai, jei prie turinio dalių pavadinimų nurodoma, kokį egzamino programos reikalavimo punktą jis atitinka.
- Nuo turinio prasideda puslapio numeracija (dailės, ir grafinio dizaino atveju tai bus 3 psl., kitų dalykų – 2 psl.).

Kaip, remiantis egzamino programos reikalavimais, sudaryti aprašo turinį, pranešime „Menų mokyklinis brandos egzaminas: kūrybinio darbo aprašo rengimo ypatumai“ aiškina dr. Zita Nauckūnaitė (http://www.upc.smm.lt/tobulinimas/renginiai/medziaga/menai/ypatumai/Zita_Nauckunaite.Menu_mokyklinis_brandos_egzaminas-kurybinio_darbo_apraso_rengimo_ypatumai.pdf), vaizdo įrašą galite pažiūrėti <http://193.219.137.6/videos/video/88/>.

Rekomenduojama, kad minėtą vaizdo įrašą pasižiūrėtų ir mokiniai.

Ką rekomenduojama rašyti kiekvienoje iš aprašo dalių

Aprašas rengiamas vadovaujantis reikalavimais, pateiktais kiekvieno dalyko prieduose „Egzamino reikalavimai“, pirmos lentelės antroje dalyje. Ši lentelės dalis vadinasi „Kūrybinio darbo aprašas. Vadovo ir komisijos vertinimo lapas“.

Įvadas

Įvade pristatomas kūrybinis darbas, idėjos ar programos pasirinkimo motyvai, įsivertinami savieji gebėjimai, siejant su kontekstu įvertinama pasirinkta programa ar kūrybinė idėja. Pavyzdžiui, muzikos interpretavimo atveju, įvade aprašomi šie reikalavimai: 2.3.1. Išanalizuoti savi muzikiniai gebėjimai, jais ir asmeniniais motyvais argumentuojamas programos

pasirinkimas. 2.1.4. Programos kūriniai argumentuotai įvertinti, atsižvelgiant į kultūrinį ir asmeninės patirties kontekstą.

Pagrindinis tekstas (dėstymas)

Aprašomas kūrybinio darbo sumanymas, koncepcija, interpretavimo sumanymas.

Analizuojama:

- savasis kūrinys (-iai) ar atliekama programa
- kūrybinio darbo kontekstas
- kūrybinio darbo analogai

Tekstas rašomasi tiksliai ir aiškiai, tinkamai vartojant dalyko sąvokas ir terminus.

Daugiau dėmesio dėstyje turi būti skiriama mokinio kūrybinio sumanymo, meninių interesų ir savo asmeninės kūrybinės patirties atskleidimui. Labai svarbu aprašyti kūrimo eigą.

Išvados

Išvados yra viso darbo apibendrinimas: aprašoma kūrybos proceso sėkmės ir sunkumai, asmeninė pažanga, įgyta nauja patirtis.

Literatūra

Literatūros sąrašė abėcėlės tvarka nurodomi rengiant aprašą naudoti ir tekste cituoti šaltiniai, pavyzdžiui:

1. Andrijauskas A. Grožis ir menas. Estetika ir meno filosofijos idėjų istorija: Rytai-Vakarai. Vilnius: VDA leidykla, 1996
2. Čekatauskaitė J. 40-ąjį gimtadienį švenčiantis Gabrielius Liaudanskas-Svaras: „Aš – gyvenimo stebėtojas“. Prieiga per internetą: <http://www.15min.lt/zmones/naujiena/interviu/40-aji-gimtadieni-svenciantis-gabrielius-liaudanskas-svaras-as-gyvenimo-stebetojas-672-394911> [žiūrėta 2014-03-02]
3. Howkins J. Kūrybos ekonomika. Vilnius: Technika, 2010
4. Minimalism (visual arts). Prieiga per internetą: http://en.wikipedia.org/wiki/Minimalism_%28visual_arts%29 [žiūrėta 2014-03-10]

Nepakanka literatūros sąrašė nurodyti tik bendrą adresą, pavyzdžiui:

www.wikipedia.org

www.google.lt

www.dainos.lt

Tokios nuorodos netikslingos ir vertintinos kaip netinkamos. Reikia nurodyti pilną skaityto šaltinio internetinį adresą.

Vadovai ir mokiniai turi atkreipti dėmesį, kad internete rasti informacijos šaltiniai turi būti nurodomi teisingai – t. y., parašant skaityto teksto autorių, pavadinimą ir nurodant pilną interneto nuorodą bei žiūrėjimo datą (pavyzdžiui, 2 ir 4 nuoroda)

Priedai

Aprašo tekstas turi būti papildytas priedais, kurių paskirtis – užtikrinti, jog mokinys nuosekliai atliko kūrybos procesą, analizavo kūrybinius analogus, išbandė keletą idėjos realizavimo galimybių.

Prieduose pateikiami eskizai, filmo scenarijus, filmuotos ištraukos iš kūrybinio proceso ar pasirodymų, stebėtų analogų sąrašas, pavyzdžiai ar muzikos kūrinių, koncertų, spektaklių, filmų fragmentai; užbaigto kūrinio nuotrauka, nufilmuotas kūrinio(-ių) atlikimas, šokio aprašas, fotografijų, iš kurių buvo renkamos geriausios, visuma, mokinio proceso dienoraštis ir pan.

Priedai yra numeruojami ir priedo pavadinime nurodoma, kas pateikta. Pavyzdžiui:

Priedas nr. 1. Pirmasis kūrybinio darbo eskizas.

Priedas nr. 2. Eskizas kūrybinio darbo įgyvendinimui.

Priedas nr. 1. V. Kernagio dainos „Baltas paukštis“ partitūra.

Priedas nr. 2. Lietuvių liaudies daina „Beauštanti aušrelė“.

Priedas nr. 3. Klausytų pasirengimo egzaminui metu kūrinių sąrašas.